

ALLAH'A TESLİMİYET VE AHİRET

BİLİNCİ

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âki-
betü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ
seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ec-
maîn.*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-
kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi
hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sel-
lem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle
muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve
külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-mut-
tasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sel-
leme ennehû kâle;*

*تَصَدَّقُوا وَلَوْ بِتَمْرَةٍ فَإِنَّهَا تَسُدُّ مِنَ الْجَائِعِ وَتُطْفِئُ
الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ*

*Tesaddakû ve lev bi-temretin, fe-innehâ tesüddü mine'l-câyi'i, ve tutfîu'l-hatîete kemâ yutfîu'l-mâü'n-nâra.*¹

Sadaka rasûlullah fîmâ kâl.

Bir salât ü selam okuyalım Efendimize;

Allahümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidinâ Muhammedinillezî tenhallü bihi'l-ukad ve tenfericü bihi'l-kürab ve tukdâ bihi'l-havâic ve tünâlü bihi'l-rağâib ve hüsnü'l-havâtimi ve yüsteska'l-ğamâmü bi-vechihi'l-kerîm ve alâ âlihî ve sahibihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli mâlûmün leke.

Cenâb-ı Hak cümlemizin kusurlarını affet-
sin ve sevgili Peygamberimizin şefaatine nâil
eylesin.

a. Sadakanın Ahiretteki Etkisi

Bu salât ü selâmların Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'e çok faydası vardır. Yani hayatta nasıl kendisine selam veriliyorsa bugün de bu selam aynı selamdır. Yalnız insanın uyanık olması ve karşısında Resûlullah'ın

¹ Dârekutnî, *Sünen*, III, 34, r. 2015; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 340, r. 15941; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühd ve'r-rekâik*, I, 229, r. 651; Nebhânî, *Fethu'l-kebîr*, II, 27, r. 5372.

hayâlini teecessüm ettirmesi kâfidir. Onun hayâli cismaniyetiyle beraberdir. Onun için onun hayâlini gözünün önünde, o Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in hilye-i saâdetlerinde var ya, onu gözünün önünde canlandırarak ona salât ü selâm okumak aynı hayatında okuduğun gibidir, hiç merak etme. O da salât ü selâmı alınca elbette bizim için o da mukabele edecektir. Onun mukabelesi de bize kâfi gelir.

Bugün bize buyuruyor ki;

Tesaddakû. “Siz sadaka veriniz.” *Ve lev bi-temretin*. “Sadakanın ufağı büyüğü olmaz, bir hurma da olsa.”

“Hurmadan ne olacak?” dersin ya. Vele v o bir hurma olsa dahi kıskanmayın, onu da tasadduk edin.

Fe-innehâ tesüddü mine'l-câyi'i. “Çünkü o bir hurma da bir açın karnında bir şeye yarar.”

Cenâb-ı Peygamber Efendimiz bir muharebeye bir kâfile yolladı, kaç kişiden ibaret olduklarını bilmiyorum. Bunlar herhalde mesafeyi ölçemediler, yanlarına az nafaka almışlar. Yol uzak bir yol. Mahallerine varamadan er-

zakları tükendi. Tükenmesiyle beraber birisinde bir hurma kalmış. Bu hurmayı ağızdan ağza dolaştırarak, bu emiyor bir parça ötekine veriyor, o emiyor ötekine veriyor, o emiyor ötekine veriyor. Onun hararetiyle de biraz su içiyorlar, onun kuvvetiyle mahallerine kadar gidebildiler.

Onun için sen bir hurmayı yabana atma, yani bir hurma dahi olsa işe yarıyor. Onun için sadakanın ufağı tefeği olmaz, yalnız verici olmak lazım. Az veya çok muhakkak insan vermeyi alışmalı. Vermemek, az bir şey de olsa vermemek bahillığe doğru insanı sürükler. O zaman azı veremeyince çoğunu da hiç veremez. Onun için az olsun çok olsun daima, hemen her defa verici olmak çok iyi nimettir.

İmam Âzam hazretleri hep eve girip çıktıkça kılık kıyafetini değiştirmiş. Çünkü fukaralar öğrenmişler, yolunun üzerine sıralanmış o da hepsine vererek geçermiş. Şimdi ikinci sefer aynı kıyafetle geçse, fukaralar, “Şimdi demin istedik bu adamdan.” diyerek bir daha istemeye utanacaklar. Onlar beni tanımasınlar, yine istesinler de yine vereyim diyerekten başka esvapla çıkıyor. Ama Allah da ona verdikçe vermiş.

Onun için siz bir hurma da olsa kıskanmayın onu da verin, çünkü açın açlığını giderir. Kâfi değil açlık [için ama] nasıl olsa Allah fakarasını doyurur. Senin hurmana da muhtaç değil, parana da muhtaç değil, Allah onun nafkasını nerede olursa verecektir. Yerin altındaki kuşları kurtları beslediği gibi herkesi besler Allah. Ama;

Ve tutfiu'l-hatîete.

Hergün günahların içerisinde boyanmaktayız, hele bu devirde. Kapıdan çıktın mı günahın içersindesin, evinde de günahın içersindesin. Dışarıya çıkmaya bile lüzum yok.

[*Ve tutfiu'l-hatîete.*] “İşte bu senin sadakan, o hatîelerden üzerine geçen günahları da siler.”

Bunları da siler, yani söndürür.

Nasıl?

Kemâ yutfiu'l-mâü'n-nâra. “Su ateşi nasıl söndürüyorsa sadaka da günahları böyle söndürür.”

İbn Mübarek’in bu hadis. Abdullah İbn Mübarek hazretleri.

Yine bir tane daha, Efendimiz buyuruyor;

تَصَدَّقُوا فَإِنَّ أَحَدَكُمْ يُعْطَى اللُّقْمَةَ أَوْ الشَّيْءَ فَيَقَعُ فِي
يَدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَبْلَ أَنْ تَقَعَ فِي يَدِ السَّائِلِ فِيرَبِّهَا
كَمَا يُرَبِّي أَحَدَكُمْ مُهْرَهُ أَوْ فَصِيلَهُ فَيُوفِيهَا إِيَّاهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ

*Tesaddakû, fe-inne ehadekûm yu'ti'l-
lokmate evi's-şey'e, fe-yeke'u fî yedi'llâhi
azze ve celle kable en teka'a fî yedi's-sâili,
fe-yürebbehâ kemâ yürebbehâ ehadüküm müh-
rehû ev fasîlihî, fe-yûfîhâ iyyâhu yevme'l-
kiyâmeti.*²

*Tesaddakû. "Sadakaları veriniz." Fe-inne
ehadekûm. "Muhakkak ki sizden biriniz."
Yu'ti'l-lokmate. "Bir lokma." Evi's-şey'e.
"Yahut beş kuruş 10 kuruş bir şey veriyorsun."
Fe-yeke'u fî yedi'llâhi azze ve celle kable en
teka'a fî yedi's-sâili. "O verdiğin lokma, o
verdiğin ufak bir şey fukaranın eline geçmeden
Allahu Teâlâ'nın eline geçer."*

² Buhârî, "Zekât", 8, r. 1410; Müslim, "Zekat", r. 63; Tirmizî, "Zekât", 28, r. 661; Nesâî, "Zekât", 48, r. 2525; İbn Mâce, "Zekât", 28, r. 1842; Ahmed b. Hanbel, II, 268, r. 7634; Ahmed b. Hanbel, II, 538, r. 10945; İbn Huzeyme, *Sahîh*, IV, 93, r. 2426; İbn Hibbân, *Sahîh*, VIII, 113, r. 3319; İbn Hibbân, *Sahîh*, I, 504, r. 270; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 363, r. 3283; Dârekutnî, *es-Sıfât*, I, 39, r. 56; Dârekutnî, *es-Sıfât*, I, 38-39, r. 55; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV, 295, r. 7746; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 138, r. 3201; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 52, r. 2299.

Daha o sâilin eline geçmeden yani Allahu Teâlâ'nın kudretiyle bu ilâhî olur demek.

Fe-yüreibbîhâ. “Allah Ssenin o sadakanı büyütür. Büyütür.”

Kemâ yüreibbî ehadüküm mührehû.

Mühr, atın yavrusu yani kısрак yavru.

Onun yavrusu nasıl büyüyor?

Sen büyütüyorsun, ona dikkat ediyorsun, atın yavrusuna bakıyorsun.

[*Kemâ yüreibbî ehadüküm mührehû.*]

“Onun gibi senin de paran, sadakan büyür.” *Ev fasîlihî.* “Yahut devenin yavrusu.”

Deve veya at yavrularını nasıl siz besleyip büyütüyorsunuz kocaman hayvan oluyor. Hah, sizin de sadakalarınız indi ilâhîye de böyle büyür.

Fe-yûfîhâ iyyâhu yevme'l-kiyâmeti.

“Kiyâmet gününde senin eline; “Al bakalım! Bu senin sadakaların!” derler.

Dersin ki;

“Ben bu kadar sadaka vermedim ki?

Eh Allah işte verdiğin sadakaları büyüttü!

Bu senin sadakaların bugün böyle büyütüldü. Büyüdü, yani dağlar gibi olur.

Müslim'in hadisi.

Yine buyuruyor;

تَصَدَّقُوا فَإِنَّ فِي الصَّدَقَةِ فِكَا كَكُم مِّنَ النَّارِ

*Tesaddakû, fe-inne fi's-sadakati fikâki-küm mine'n-nâri.*³

Tesaddakû. “Sadaka veriniz.” *Fe-inne fi's-sadakati.* “Muhakkak ki sadaka vermekte.”

Fikâkiküm mine'n-nâri.

Fekk, âzad ediyorsun köleyi, nasıl köle âzad ediyorsun kurtuluyor. İster parayla ister parasız, nasıl âzad ettiysen.

“O nasıl kurtuluyorsa senin de cehennemden kurtulman sadakana bağlıdır.”

Sadakan nispetinde kendini cehennemden kurtarmış olursun.

Taberânî Evsat'ta, Ebû Nuaym Hilye'de, Beyhakî ve İbn Asâkir Hazreti Enes'ten rivayet etmişler.

Yine bir tane daha. Ayrı ayrı hadisler.

³ Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 53-54, r. 3084; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, VIII, 90, r. 8060; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, LVI, 73, r. -1; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 106, r. 4590; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 345, r. 15979; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 364, r. 16087; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, XIII, 403.

تَصَدَّقُوا وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّ الصَّدَقَةَ تَدْفَعُ
عَنِ الْأَعْرَاضِ وَالْأَمْرَاضِ وَهِيَ زِيَادَةٌ فِي أَعْمَالِكُمْ
وَحَسَنَاتِكُمْ

*Tesaddakû ve dâvû merdâküm bi's-sadakati, fe-inne's-sadakate tedfe'u ani'l-a'râzi ve'l-emrâzi, ve hiye ziyâdetün fî a'mâliküm ve hasenâtiküm.*⁴

Tesaddakû. “Sadaka veriniz.” *Ve dâvû merdâküm bi's-sadakati.* “Siz hastalarınızı sadakalarla tedavi ediniz.”

Hiç aklımızın kabul etmediği bir şey! Sadaka ne hasta ne!

Hastanın mikroplusu, şusu var busu var, filanı var, bu sadakanın ona ne faydası olacak?

Fakat Cenâb-ı Peygamber ne güzel buyruyor;

Merdâküm. “Hastalarınızı.” Marîd.

[*Bi's-sadakati.*] “Hastalarınızı sadaka vermek suretiyle tedavi ediniz.”

Çünkü kâinatta hiçbir şey yoktur ki Allahu Teâlâ'nın kudretinin haricinde olsun. Allahu

⁴ Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 184, r. 3278; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 371, r. 16113.

Teâlâ seni içtiğın sudan o verdiğın sadaka dolayısıyla sana şifa ihsan eder. Yediğın ekmekten sana şifa ihsan eder. Esbâbını halk eder doktorunu gönderir, sana o gerekli ilacı verir.

Sebebi senin o sadakan olmuştur. Sen bulamazsın, fakat o sadakan dolayısıyla Cenâb-ı Hak esbapları halk eder, doktoru ayağına getirir, ilacını sana verir, kurtulursun. Herhangi şekilde doktorsuz bir yer olsa dahi, belki orada doktor da yoktur fakat yine Allah esbâbını halk eder, o sadaka dolayısıyla o hastaya şifayı verir. Yani o fakirin gönlünü aldığından, onun yardımına koştuğundan dolayı Allah da senin yardımına koşar. Seni yalnız bırakmaz, seni boş bırakmaz, hastanıza şifa verir.

Fakat bu bizim hiç şeyimize gelmez. Biz yüzlerce, binlerce liraları doktorlarımıza, ilaçlarımıza vermekte yarış ederiz. O olmadı ötekine, o olmadı ötekine, o olmadı ötekine... Bir vizite 100 lira, ilacınla beraber kim bilir kaç yüz lira. Kaç defa gidersin gelirsın kaç tane bin lira harcanmıştır. Onun yerine bir bin lirayı bir fukaraya vermeye çekinir insan; “Oo! Bin lira da sadaka verilir mi?” der.

Canım o kadar parayı veriyorsun ilaçlarına?!

Şimdi Efendimiz sebebini beyan ediyor;

Fe-inne's-sadakate. “Çünkü senin verdiğin bu sadaka.” *Tedfe'u ani'l-a'râzi ve'l-emrâzi.* A'râz dediği, gelecek belâlara musîbetlere de karşı geliyor. “Bu sadakan yalnız hastalara değil, gelecek musibetleri de hastalıklara da önlüyor, def ediyor.” *Ve hiye ziyâdetün fî a'mâliküm.* “Aynı zamanda amel lerinizin [ziyâde olmasına da sebeptir.”]

Mesela iki rekât namaz kılmışın, o iki rekât namazına mukâbil sana çok sevap veriyor. Veyahut ufak bir hayır yapmışın, o hayrına mukâbil çok büyük sevap veriyor.

Ve hasenâtiküm. “Hasenelerinizi de böyle arttırıyor.”

Sebebi?

O verdiğiniz sadaka oluyor.

Onun için sadaka vermekten katiyen çekinmeyiniz.

Yine buyuruyor bak Efendimiz;

تَصَدَّقُوا فَسَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ
بِصَدَقَتِهِ فَيَقُولُ الَّذِي يَأْتِيهِ بِهَا لَوْ جِئْتُ بِهَا

بِالْأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا فَأَمَّا الْآنَ لَا حَاجَةَ لِي فِيهَا فَلَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا

*Tesaddakû, fe-seye'tî aleyküm zamânün yemşî er-raculü bi-sadakatihî, fe-yekûlü'llezî ye'tîhî bihâ: Lev ci'te bihâ bi'l-emsî le-kabil-tühâ, fe-emme'l-âne lâ hâcete lî fîhâ. Fe-lâ yecidü men yakbelühâ.*⁵

Tesaddakû. “Sadaka verin.” *Fe-seye'tî aleyküm zamânün.* “Yakında bir zaman gelecek ki, sizin başınıza bir devir bir zaman gelecek yakın zamanda.” *Yemşî er-raculü bi-sadakatihî.* “Adam sadakasını, zekâtını, hayrını vermek için adam arayacak.”

Adam arayacak, herkes zengin, “Şu sadakayı al!” diyecek bir [kimse] bulamayacak. Ya zenginliğinden dolayı ya paranın geçmediğinden dolayı. Para para etmiyor, yani paranın kıymeti yok. Bin lira versen o zaman, 100 bin

⁵ Buhârî, "Zekât", 9, r. 1411; Buhârî, "Zekât", 16, r. 1424; Müslim, "Zekat", r. 58; Nesâî, "Zekât", 64, r. 2555; Ahmed b. Hanbel, IV, 206, r. 18726; İbn Hibbân, *Sahîh*, XV, 70, r. 6678; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 351, r. 9811; Tayâlisî, *Müsned*, II, 565-566, r. 1335; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 61, r. 2347; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, III, 236, r. 3259; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 52, r. 2296; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 345, r. 15978.

lira versen, “Ne yapacağım ben parayı?” diyor. Çünkü parayla bir iş olmuyor.

“Paranın hükmünün kalktığı birgün olur, o gün sen sadakayı vermek için adam ararsın.” *Fe-yekûlü’llezî ye’tîhî bihâ*. “O götürüp de vermek istediğin adam sana der ki.” *Lev ci’te bihâ bi’l-emsî*. “Dün gelseydin, dün getirseydin bu parayı bana.” *Le-kabiltühâ*. “Kabul ederdim.” *Fe-emme’l-âne*. “Ama bugün.” *Lâ hâcete lî fîhâ*. “Benim bu paraya hâcetim yok.”

Çok manâlı bir hadis. Birgün bir zaman gelecek ki senin sadakanı vereceksin de adam almayacak, “Ne yapacağım parayı?” diyecek. Yük, işe yaramıyor. Yok, işe yaramıyor.

Fe-lâ yecidü men yakbelühâ. “Para vereceksin hiç kimse kabul etmeyecek.”

O fukaraya gideceksin, o fukaraya gideceksin, o fukaraya gideceksin... kimse almayacak. Demek para kimsenin işine yaramayacak. Allah esirgeye, insanın aklına bolşeviğin ilk günleri de geliyor. O zaman para geçmiyordu ya. Her şey takas ile yapılıyordu. Böyle bir devrin gelmesinin ihtimali demek, Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* [buna işaret etmiş olabilir.]

تَصَدَّقْنَ فَإِنَّ أَكْثَرَ كُنَّ حَطْبُ جَهَنَّمَ إِنَّكُمْ تَكْفُرْنَ
الشُّكَاةَ وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ

*Tesaddakne, fe-inne ekserekünne hatabu cehenneme. Innekünne tüksirne's-şikâte, ve tekfürne'l-aşîre.*⁶

Yine bu sefer hanımlara buyuruyor. Bir bayram günüyümüş de, camiye onlar da gelmişler. Peygamber Efendimiz bayram günü hanımların yanlarından geçerken;

Tesaddakne. “Ey hanımlar! Siz sadaka veriniz.” *Fe-inne ekserekünne.* “Çünkü sizin çoğunuz.” *Hatabu cehenneme.* “Cehennemin odunusunuz.” *Innekünne tüksirne's-şikâte, ve tekfürne'l-aşîra.* “Çünkü siz hep kocalarınızdan şikâyet eder durursunuz ve akrabâ-i taallukatlarınızı, kocalarınızı filan nimetlere küfrân-ı nîmet edersiniz.”

Gördüklerinizi, eskiden gördüklerinizi, “Ne gördüm ben senden?” deyip çıkarsınız işin

⁶ Buhârî, "Zekât", 44, r. 1462; Müslim, "Îmân", r. 132; Nesâî, "Salâtü'l-îdeyn", 18, r. 1575; İbn Mâce, "Fiten", 19, r. 4003; Ahmed b. Hanbel, I, 376, r. 3569; Ahmed b. Hanbel, I, 423, r. 4019; Ahmed b. Hanbel, I, 426, r. 4037; Ahmed b. Hanbel, I, 433, r. 4122; İbn Huzeyme, *et-Tevhîd*, II, 350, r. 1449; İbn Hibbân, *Sahîh*, VIII, 114, r. 3321; Abdürrezzak, *Musannef*, III, 280, r. 5634; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 351, r. 9808; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, II, 498, r. 1343; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, I, 459-460, r. 1474.

içinden. “Ne gördüm senden! Kırk senedir sana karılık yapıyorum ne gördüm senden a efendi?” diye gördüğü nimetleri küfrân edersiniz.

“Bunları karşılamak için bol sadaka veriniz ki sizin bu hatalarınız da affa uğrasın.”

Hanım yok içimizde ya. Bu ümmetin en büyük belâsı hanımlardır. Herkesin başına en büyük belâ hanımlarıdır, yani hanımlardır.

Niçin?

Allah onları nâkıs akıl yaratmış. Nâkıs akıl yarattığı için şehvetlerine mağlup, nefislerine de mağluptur; seni de mağlup etmek için uğraşırlar ve senin için en büyük tehlike olurlar. Onun için bunların her ikisinden de kurtuluş çaresi sadakalara bağlı. Her ne cihetten olursa olunuz daima sadaka veriniz.

Şimdi buna dikkat edin.

Allah hepimizi affetsin.

تَضَائِقَ عَلَى صَاحِبِكُمْ قَبْرُهُ وَصُمَّ ضَمَّةً لَوْ نَجَا مِنْهَا
أَحَدٌ لَنَجَا سَعْدٌ مِنْهَا ثُمَّ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ

Tezâyaka alâ sâhibiküm kabrehû, ve dumme dammeten lev necâ minhâ ehadün le-

*necâ sa'dün minhâ, sümme ferreca'llâhu anhü.*⁷

Bu, Sa'd b. Vakkas. Sa'd b. Vakkas bu! Ashâb-ı kirâmdan meşhur bir zât. Acem ordularını mahveden, perişan eden, 20 bin kişiyle 200 bin Acem ordusunu mağlup eden kumandan.

Vefat ediyor, ama;

Tezâyaka alâ sâhibiküm kabrehû. “Kabir onu sıkıyor.” *Ve damme dammeten.* “Öyle bir sıkışla sıkıyor ki.” *Lev necâ minhâ ehadün lenecâ sa'dün minhâ.* “Eğer ondan kurtulmak mümkün olsaydı Sa'd kurtulurdu.”

Sa'd kıymetli bir ashab. Sa'd'in bir sözü var çok hoşuma gider. Sa'd ihtiyarladığı vakitte gözlerine görmemezlik gelmiş. Demişler ki;

“Yâ Sa'd! Biz seni çok iyi biliriz ki senin duan oktan, kılıçtan çok keskindir. Hiç reddolunmaz, çok keskin bir duan var. Allahu Teâlâ'nın indinde sevgilisin, Allah duanı red-

⁷ Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XV, 642, r. 42537; İbn Sa'd, *Tabakât*, III, 330.

detmiyor. Şu gözlerin için de bir dua etsen muhakkak Allahu Teâlâ senin gözlerini iade eder.”

Cevaba bakın!

“Ben Allahu Teâlâ’nın takdir ve kazasını gözümün nurundan çok severim de O’na ‘Benim gözümü ver’ diyemem.”

Takdire nasıl bağlanmışlar, hükm-ü ilâhîye nasıl boyun bükmüşler!

Allah şefaathlerinden bizleri mahrum etmesin.

İşte bu zât vefat ediyor. Kabre konulduktan sonra Cenâb-ı Peygamber [onun kabirdeki hâlinden haber veriyor.] Buna mucize derler işte! Âhiretin âlemi, kabrin âlemi kimse tarafından bilinmez.

“Onu nereden sıkacak? İşte bu toprak bu topraktır. Daralmaz ki bu toprak sıksın?” dersin.

Bu toprak sıkmaz ama dünyanın bile insanı sıktığı var. Bazı gün gelir ki koca dünya insana dar geliyor, öyle sıkılıyor insan. Koca dünya dar geliyor insana!

Bu mezarın içersindeki [bildirilen] o hâl mucizeye ait ve Cenâb-ı Hakk’ın kudretinin bir

şeyi. O sıkımda da yine Cenâb-ı Hakk'ın bir hikmet-i ilâhîsi var.

Sümme ferreca'llâhu anhü. Bu sıkıma, ananın yavrusunu kucakladığı gibi kucaklama oluyor, ondan sonra bırakıyor. Ana yavrusunu yakaladığı vakit de nasıl âğûşuna alıp da böyle sıkar, öper onu. Yahut bir dostu bir uzaktan geldi mi sarışır, öpüşürler, sıkışırlar, birbirlerini âdeta sıkırlar. İşte mezarın hâli de o. Çünkü mezar ana mesabesinde. Kökümüz orada. Onun hergün bize de birçok nasihatler var; “Üzerimde geziyorsun, yiyorsun, yaşıyorsun ama yarın meskenin benim içim. Ona göre hareketini tanzim et!” diyerekten çok güzel nasihatleri vardır.

Yalnız Allah kulaklarımızı açsın da ona göre hareket etmeyi nasip etsin cümlemize.

b. İslâm'da Hayır İşleri: Yedirmek Ve Selamlaşmak

Bak şimdi yine;

تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ

وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ

أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ فَذَكَرَهُ

*Tut'imu't-taâme, ve takrau's-selâme alâ men arefte ve men lem ta'rif.*⁸

Ahmed b. Hanbel, Buhârî, Müslim, Neseî, İbn Mâce ve Ebû Dâvûd'un bir rivayetinde Resûlullah Efendimiz'e birisi sormuş;

Eyyü'l-islâmî hayrun. “Bu İslâm'da hangi şey hayırlıdır?”

İslâm'ın şeyleri uzun, çok fakat kısa olarak, “En hayırları nelerdir yâ Resûlallah?” diye sormuş.

Sorunca buyurmuş ki;

Tut'imu't-taâme, ve takrau's-selâme alâ men arefte ve men lem ta'rif.

İki tane. İki şey söyledi Efendimiz;

Tut'imu't-taâme. “İslâm'da en hayırlı şey yedirmek.”

İster onu fukaraya yedir ister dostlarına yedir. Bir yerde; dostlar var ya, insanların

⁸ Buhârî, "îmân", 5, r. 12; Buhârî, "îmân", 18, r. 28; Buhârî, "isti'zân", 9, r. 6236; Müslim, "îmân", r. 63; Ebû Dâvud, "Edeb", 130, r. 5194; Neseî, "îmân", 12, r. 5000; İbn Mâce, "Et'ime", 1, r. 3253; Ahmed b. Hanbel, II, 169, r. 6581; İbn Hibbân, *Sahih*, II, 258, r. 505; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 56, r. 3088; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XI, 184, r. 8377; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XIII, 60, r. 149; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*, I, 262, r. 1013.

dostları, kendi dostları, “Bu dostlara yedirmek fukarala yedirmekten de efdaldir.” der.

Çünkü dostun kıymeti çok yüksektir. Dostun kıymeti indi ilâhîye de çok yüksektir. Her müslüman kendisine yarar böyle bir dost bulması lazım. Ve bu dostlar sayesinde insan yaşar. Dostlar biribirinin böyle kilididir, yardımcıdır, bir vücut gibidirler. Bu dostlar biribirine her zaman lazımdır.

İşte bu ister fukaraya ister dostlarına olan yedirmeyi yapan bir, İslâm’da hayırlı iş [yapmış olur.]

İkincisi;

Ve takrau’s-selâme alâ men arefte ve men lem ta’rif. “*es-Selamu aleyküm* tâbirini bildiğin ve bilmediğin [herkese karşı söylemendir.]

Bildiklerine *selamün aleyküm* dersin de bilmediğine kulak asmazsın. Hatta geçen ders-te geçti ya, körlere de selam vermemek onlara hiyanetliktir. Ona da selam vereceksin. O seni görmez, sen de onu görmemezliğe gelip de geçme. Ona da selam ver, o da Allah’ın kuldur.

Allah affetsin kusurlarımızı.

Bu selam hakkında kaç derstir geçiyor da, Bu indi ilâhîyede bu selamın da çok büyük fevâidi vardır. Bir kere Cenâb-ı Hak sevap veriyor. Bu sevap başka. Sevaptan başka Selâm, Esmâ-i Hüsnâ'dandır, yani Cenâb-ı Hakk'ın ismidir. es-Selâm, Allahu Teâlâ'nın Esmâ-i Hüsnâ'sı. Allah ismi nasılsa, Errahman ismi nasılsa, Rahim ismi nasılsa Selam ismi de böyle Allah'ın isimlerinden bir isimdir, *celle ve alâ*. Onu o adama, karşındakine takdim ediyorsun; "Allahu Teâlâ'nın ismi hürmetine Allahu Teâlâ sana selametlik versin. Allah'ın selâmı, rahmeti, hidayeti, tevfiği senin üzerine olsun." diyor. Eh o da, "Senin de üzerine olsun." diye sana mukabele ediyor.

Bu iki tane mukabele indi ilâhîyede çok makbul ki Resûlü Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* hayırları sayarken iki şeyden bahsetti. Birisi yedirmek suretiyle teâvün [oluyor.] Geçen ki derste Müslümanlıkta üç şeyi başladı: [Birincisi] merhamet, ikincisi sevişmek, üçüncüsü birbirlerine muâvenet. İt'âmü ta'âm muâvenetten ileri geliyor. Sevdiğine yardım ediyorsun, dostluk peydah ediyorsun. Bu muâvenet insan kitlelerinin, İslâm kitlelerinin birbirine kaynaşmasına vesile oluyor. Şu evin,

binanın duruşu o taşların biribiriyle kaynaşmasıyla duruyor. Bu taşlar ne zaman biribirleriyle alakasını keser, sökülür, dökülmeye başlarsa tabiatıyla bu bina göçer. Müslümanlar da tıpkı böyledir. Biribirlerine olan muârefeleri, sevgileri kayboldu muydu İslâmiyet de kendiliğinden öylece çöker.

Bunun çökmemesi için Cenâb-ı Peygamber iki tane usul söylüyor: “Yedir ve herkese selam ver. Bununla dostluk peydah et.”

Bu dostluğun fezâili hakkında bir hadis hatırıma geliyor. Çok sevap veriliyormuş o adama. Melekler hayret etmişler; “Bu adam ne yapıyor ki bu kadar sevap kazanıyor? Bu adam bu sevabı nereden kazanıyor?” diyerekten melekler hayrete düşmüşler, Cenâb-ı Hak’tan müsaade istemişler şu adamı gözleyelim biz, bakalım neler yapıyor?

Gündüzleri akşamlara kadar oruçlu, geceleri sabaha kadar ibadette mi? Neler okuyor neler yapıyor?

Müsaade istemişler, adamı takip etmişler bir yerde yakalamışlar. Adam yolda gidiyor, demişler;

Amca nereye gidiyorsun?

Şurada, komşu köyde bir dostum var, onu ziyarete gidiyorum.” demiş.

Öküzün öldü de öküz almaya mı gidiyorsun dostundan?

“Yok canım!” demiş.

Tohumluk buğdayın bitti de ondan tohumluk almaya mı gideceksin, onu mu istiyorsun?

“Hayır canım!” demiş.

E para filan mı lazım da onun için mi gidiyorsun ona?

Hayır hayır!

Ya ne için?

“Onu ben Allah için severim de onun için ziyaretine gidiyorum.” demiş.

Gayesiz. Gayeyle olursa ona riyâ diyorlar, hiç makbul değil.

تُعَادُ الصَّلَاةُ مِنْ قَدْرِ الدِّرْهِمِ مِنَ الدَّمِّ

*Tü'âdü's-salâtü min kadri'd-dirhemi mine'd-demi.*⁹

“Namaz, kıldığımız namaz iade olunur, eğer ki üzerimizde bir dirhem miktarı kan buluşuğu varsa.”

⁹ Dârekutnî, *Sünen*, II, 257, r. 1494; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, II, 566, r. 4093; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 370, r. 26511; İbn Adî, *el-Kâmil*, IV, 47.

Bizim mezhebimizin delili. O kuru bir şeyse, dirhem miktarı olursa olmuyor. Yaş bir şeyse, avuç içi kadar diyorlar. Bir yeri böyle kirlettiyse sidikten midikten o kadar bir şey olursa üzerimizde;

Tü'âdü's-salâtü. “Namaz iade olur.”

Değiştirilir o elbise yahut orası yıkanır ondan sonra kılınır namaz. Yani o namaz tekrar kılınır. İmam Şâfiî'ye göre de kan çok olursa diyor. O bizden daha fazla ileri gitmiş, “kanın çokluğuyla” demiş.

Burada, *min kadri'd-dirhemi.* “Bir dirhem miktarı.” diyor. İmam Şâfiî demiş ki; “Kan çok olursa [iade gerekir], azına istemez.” demiş. Onun için kanları akarken namaz kılarlar. Öyle olduğunu bilirken, öyle olduğunu bilerek onu imam yaparsan veya ona uyarsan namaz sahih olmaz.

Onun için dört mezhebin usulüne imamların riayet etmesi şarttır. İmamların değil yalnız, herkesin de riayet etmesi lazımdır. Herkes dört mezhebe göre abdestini tamamlaması lazım. Mesela İmam Âzamca makbul. Makbul ama Şâfiîce makbul değilse onun için de makbul olacak bir derecede abdesti tamamlamak lazım. Mesela İmam Şâfiî der ki, “Kadınlara

dokunduğunuz vakitte abdestinizi yenileyiniz, abdestiniz bozulmuştur.” diyor. Bir cihetten insan burada hak verecek geliyor ki insanda şehvet vardır. Bu şehvet o temas ettiği kadın vasıtasıyla hatta gözüyle gören bir insanda nefsi uyandırır, o meni değil ama belki meni de çıkar ama meniden evvel bir mezî diyorlar bir su var, o su sidik gibi değildir. Sidiđi tutabilirsin fakat onu tutamazsın. O kaygın bir cisim olduğu için öyle usulcacık akar çıkar dışarıya.

Ancak donun ıslandığında fark edersin ki aa, neden ıslandı bu?

O mezînin akışıdır. Bu mezînin akışı, ekseriyetle bu el sıkışmalarda şehvetler birbirine galebe çalar, ondan dolayı insan farkına varmadan abdesti bozulur.

Onun için mümkün mertebe onlara temas etmeden abdestle namazı kılmak lazım.

c. Vaaz Ve Nasihatın Önemi

تَعَاَفُوا الْحُدُودَ فِيمَا بَيْنَكُمْ فَمَا بَلَغَنِی مِنْ حَدِّ

فَقَدْ وَجَبَ

*Te'âfevu'l-hudûde fîmâ beyneküm, fe-mâ beleğanî min haddin fe-kad vecebe.*¹⁰

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ne kadar şefkatli!

Te'âfevu'l-hudûde fîmâ beyneküm. Hudûd had vurulmak. Kabahat yapmış, gerek hırsızlık gerek zina gibi bir şey, had vurulacak. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*;

[*Fe-mâ beleğanî min haddin fe-kad vecebe.*] “Bu bana haber verilirse, ben bundan haberdar olursam, ben bunun cezasını yapmakla mükellefim.” [buyuruyor.]

Elini kesecekse elini kesecek, recm edilecekse recm edecek. Fakat bana getirmeyecek olursanız, Allah'a bırakırsanız; bana getirmeyip bu işten beni haberdar etmezseniz, onu Allah'a bırakırsınız; Allahu Teâlâ ne isterse onu yapar. Yani “Bu bunu yaptı!” diye derhal haber vermeye gelmeyin. Hemen müzevircilik yapmayın.

“Bu kabahati yaptı, hemen gidelim bunu âmirlerimize haber verelim, cezasını versin.”

¹⁰ Ebû Dâvud, "Hüdûd", 5, r. 4376; Nesâî, "Kat'ü's-sârik", 5, r. 4885; Nesâî, "Kat'ü's-sârik", 5, r. 4886; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 424, r. 8156; Dârekutnî, *Sünen*, IV, 118, r. 3196; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VIII, 575, r. 17611; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eyvat*, VI, 210, r. 6212; Begavî, *Şerhu's-sünne*, X, 330, r. 2603.

Sabırlı ol ya. Sabırlı ol. Verir, evet cezasını verir ama sen de biraz sabır lazım!

Bak Efendimiz ne diyor?

Fe-kad vecebe. “Sonra o bana vacib olur ki o haddi ona vurayım, cezasını görsün.”

تَعَاهَدُوا النَّاسَ بِالتَّذْكَرَةِ وَاتَّبِعُوا الْمُوعِظَةَ وَهُوَ
أَقْوَى لِلْعَالَمِينَ بِمَا يُحِبُّ اللَّهُ وَلَا تَخَافُوا فِي اللَّهِ
لَوْمَةً لَائِمَةً ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾.

Te'âhedû'n-nâse bi't-tezkireti,
ve'ttebi'û'l-mev'izete, ve hüve akvâ li'l-
âlimîne bi-mâ yuhibbu'llâhu, ve lâ tehâfû
fi'llâhi levmete lâimin, ve'ttekû'llâhe'llezî
*ileyhi tuhşerûn.*¹¹

Te'âhedû'n-nâse bi't-tezkireti,
dâvemü'n-nâse bi'l-mev'izeti. [demek.]
“Nâsa devamlı surette vaaz edin.”

Nâsa devamlı surette vaaz edin. İnsan demek devamlı surette vaaza muhtaçtır. Devamlı surette vaaza muhtaçtır ki insan Cenâb-ı Peygamber bu ehli olan kimselere bunu tavsiye ediyor.

¹¹ Deylemî, *el-Firdevs*, II, 44, r. 2252; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, LVIII, 411.

Te'âhedû, dâvemû demek. *Li-ellâ ten-sevü'l-âhirah*. “Çünkü insanlar dünyaya çabuk meylederler ve âhireti unutup verirler.”

Dünyaya meylederler ve âhireti unutup verirler, bunların âhireti unutmaması için siz bunlara daima vaaz edin.

Bu dünya muvakkatir kardeş. Bak baban yok. Ne oldu baban?

Gitti.

Deden nerede?

O da gitti.

Nine, ana?

Onlar da sizlere ömür.

E sen?

E ben işte, vademiz gelince biz de gideceğiz.

Ee demek ki burası kimsenin yeri değil.

Kimsenin yeri değil!

Ne olacak, beş günlük 10 günlük ömür nedir yani bu?

Burada Allahu Teâlâ'nın rızasına muvâfık ameller yapamadıktan sonra, bir sürü günahlarla, isyan ile O'nun huzuruna varırsak halimiz ne olur acaba?

O Sa'd ki günahı yok mübareğın.

O, kabirde o hali görünce bizim halimiz kim bilir ne olacak?

Ve'ttebi'û'l-mev'izete. “Ve bu surette de biribiri arkasına mev'izalara devam ediniz.” *Ve hüve akvâ li'l-âlimîne.* “Bu âlimler için en kavî bir yoldur.”

Ki daima müslüman kardeşlerine vaaz ve nasihat etsinler. Vaaz u nasîhatin iki tane ölçüsü var: Birisi Allahu Teâlâ'nın kelâmı olan Kur'ân-ı Azîmüşşan, birisi de onun Resûlü olan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in sözlerini kardeşlerimize duyurmak. Duyurmak suretiyle onları ikaz, uyandırmak ve dünyaya değil [âhirete çalışmalıyız.] Bu âlem imtihan âlemidir, burada âhireti kazanmak için duruyoruz. Kazanabilirsek ne âlâ bize.

Bi-mâ yuhibbu'llâhu. “Allahu Teâlâ'nın sevdiği şeyleri, Allahu Teâlâ'nın sevdiği razı olduğu amelleri tebliğ ediyorsun. Onlarla onları mükellef kılıyorsun, öğretiyorsun, ediyorsun.” *Ve lâ tehâfû fi'llâhi levmete lâimin.* “O Allahu Teâlâ'nın emirlerini tebliğ ederken, söylerken de sakın hiçbir lâimin levminden korkma!”

Levm edenler olur; “Aa, bıktık senden! Her gün ne bu! Çok ta uzatıyorsun hah!” [gibi

sözler söylerler,] sen bunların sözlerine katı-
yen kulak asma.

Ve'ttekû'llâhe'llezî ileyhi tuhşerûn. “Siz
ondan korkunuz, O Allah'tan korkunuz ki O'na
gideceksiniz.”

Gözünüzün kapanmasıyla O'na varacaksınız!
nız!

O Allah'tan korkunun en güzel bir çaresi
size arz edeyim. Şu anlımız var ya bizim, şu
anlımızda bir hayal denilen bir şey besleriz
biz. Gözümüzün önünde bir hayaller vardır.
Herkesin çeşitli hayalleri vardır. Bazen mesela
bir insan sevdiği bir mâşûkasını hayâlinde can-
landırır. Mâşûkasını hayâlinde canlandırır ve
bu canlandırma nefse tesir eder. Nefis insanda
galebe eder, bakarsın ki insan azgınlık hâline
gelir, şaşırır ne yapacağını. Ve abdesti de bo-
zular ve kendisine doğrudan doğruya gusül la-
zım gelir.

Neden?

Onu, o mâşûkasını gözünün hayâlinde
[canlandırdı.]

İşte rüyalar da onun bir misli.

Rüyada bizim yanımıza yaklaşan mı var?

Fakat o hayal bizim cünüp olmamıza ve
gusül lazım olan hallerimize sebep oluyor. Bu

hayal hayattayken de olur aynen. Mâşûkasını karşısında canlandırıyor, canlandırmak suretiyle nefis galebe çalıyor bakıyorsun ki abdest de bozuluyor gusül de lazım oluyor, çeşitli hal-ler.

Bunun aksi var şimdi. Bu hayal şeytanî ve nefsanî. Nefsanî olan bu hayaller nasıl nefsi uyandırıyor, bu hayâlin [rahmânî olanı,] “Allah” kelimesini gözünün önünde canlandırıyor-sun böyle. Gözün [ister] yumuk ister açık, gözünün önünde daima “Allah”.

Bu göz zâhiri görür. Kalpte bir ayna var, o kalp, gönül [aynası ise bâtını görür.] Mesela bir aynamızı güneşe tuttuğumuz vakitte ayna nasıl ki güneşin ziyâsını bize aksettiriyor ve sigaramızı, kavlarımızı yakıyor. Ateşin bir eşi. Şimdi bu güneşe tuttuğumuz ayna nasıl ki güneşin ziyâsını aksettiriyorsa, gönül aynası da Allah'a döndüğü vakitte aynı surette o ışığı içeriye aksettirir. Gönül aynasının karşısında “Allah” hayâlini gözünün önünden hiç ayırma. Hiçbir zaman; yatarken de, kalkarken de, gezerken de, giderken de gözünün önünde “Allah” hayâli daima dursun. Bu senin gözünün önünde daima durdukça az zamanda kemale ulaşırsın. Az zamanda, en kolay vasıta, bu hâl

seni kemâle ulaştırır. Çünkü her zaman azamet-i ilâhîyenin huzurundasın. Bu azamet-i ilâhîyenin huzurunda insan kendini toplamak mecburiyetindedir.

“Allah'ın huzurundayım. Nasıl olur da şimdi ben [bunu yaparım?!]

Bak bak, şimdi Allah tabii hepimizi her yerde görüyor. Bir insan bir günahı yaparken yaptığı o günahı Allahu Teâlâ'nın eğer görmediğinden dolayı yapıyorsa, küfre gider bu iş. Eğer görüyor da yapıyorsa bu en büyük hayâsızlıktır.

İnsan bir başkasının yanında yapamadığı bir hayâyı Allah'ın huzurunda nasıl yapıyor?

Bunu onun huzurunda yapmasını böyle hesaplamayan adam kendisi doğrudan doğruya şirke gider. Yani o kadar basîretsiz, kafasız bir adam. Kafasız bir adam! Allahu Teâlâ'nın kendisini gördüğünden, hareketlerini bildiğinden gâfil. Bu gafletten daha büyük bir gaflet olmaz. Bu gafleti kaldırabilmek için Allah'ı gözünün önünden katiyen ayırma. Ve bil ki Allah seni görüyor, biliyor, her işine her hususa vâkıf. İçini de dışını da biliyor. Kudreti de her şeyin üzerinde.

Fakat bunu hiçbir surette bir cana benzetme, bir can bir misal gösterme O'na. Yalnız "Allah" mefhumu senin hayaline kâfi. Her şeyi bilen ve gören ve her şeyi yaratan varlık tahayyülü. Onun için;

d. Kur'an Okumanın Önemi Ve İçerisinde Saklı Hikmetler

Ve'ttekû'llâh. "Siz bu Allah'tan korkun."

Bu Allah'tan korkunuz ki onun kudreti her şeye şâmil.

İşte bak, insan bazen hakikaten şaşırıyor. Bugün biz Avrupalılara hayranız; "Adamlar bak neler yapıyor yahu!" [diyoruz.] Geçen biz tayyare meydanının yanından geçiyorduk da, dağ gibi bir şey duruyor orada. Dediler ki;

"Bu 500 kişi taşıyan yeni bir tayyare."

Beş yüz kişi taşıyormuş. Birisi dedi ki;

"Ruslar'ın 900 kişi taşıyan bir tayyaresi var."

İnsan bunları görünce şaşırıyor yani aklı. Vay vay, adamlar nasıl çalışıyorlar yahu! Dokuz yüz kişi, koca bir gemi yani, gökte bütün malzemesiyle beraber gideceği yere istediği gibi [gidiyor], bin kilometreden de fazla ışıksedâsının üstünde hızı varmış onun.

Bunu insan düşünüyor da, “Ne hârika adamlar! Biz de onlara yetişelim!” diyor.

Nasıl?

Benzeleyelim onlara, onlara yetişelim.

Ya insaf edelim! Ondaki bu hüner kendisinin mi onun?

O hüner onun kendisinin mi yani?

Bizimle [onları] teraziye koysak biz onlardan ağır geliriz. Teraziye koyalım biz onlardan ağır geliriz. Onların vücutları zayıf işte görüyorsun, sivri sivri adamlar. Biz onlardan ağır geliriz. Hilkatte hiçbir farkımız yok. Biz de on da aynı hilkat. Bir memleket farkı var; biz bu şarktayız onlar garba düşmüşler.

Bu Allahu Teâlâ'nın bir hikmetidir. Eğer hepimiz aynı seviyede olsak, hem insanların hepsi zengin olduğu vakitte nasıl dünya işleri muattal olur. Bak parayı götürürsün kimse almıyor. Ne sebepten olursa olsun almıyor. İhtiyacı yok artık, bitti.

Şimdi herkeste bu zekâ olsa, herkes onların yaptığını yapsa, o adam o malını kime satacak?

Terakkînin önü kesilir. Hepimiz öyle kemale olsak terakkinin önü kesilir, artık insanlar çalışmak istemez.

Niye üreteceğim, herkeste var. Satamıyorum. E satamayınca ne yapacağım? Zarara giriyorum?

Çıkardığı malları satamayınca bırakır, yapmaz artık.

Demek ki bir tarafını Cenâb-ı Hak muhtaç ediyor bir tarafına kuvvet veriyor. O taraf çalışıyor bu taraf ondan besleniyor. Paramız oluyor biz onun malını alıyoruz, takas tukas geçiyoruz.

Ama şunu düşünmek ister ki bu kudret Allahu Teâlâ'nın kudretidir. Allah o kavme onu nasip etmiş, o kudret onun değil onu yaratan Allah'ın. Allahu Teâlâ bu hârikaları onun elinden tecelli ettiriyor.

Binâenaleyh şu insan, insanın içinde olan hazine hiç kimsede yok. Sen kendi hazineni unutuyorsun, Avrupalının yaptığı bu hünere hayran kalıyorsun! Bir kere kendine bak yahu. Kendinde ne büyük hazineler var. O Avrupalının tayyaresi onun yanında on para etmez. Sen kendinde [olan] bu hazineleri unutuyorsun [Avrupalılara hayran oluyorsun]. Nasıl ki bir insanın toprağının altında güzel su var, definesi

de var. Fakat adam üstünde oturmuş çalışmıyor, altında eşip de oradan o suyu çıkarmıyor, o defineyi de çıkarmıyor açlıktan ölüyor.

Bizim halimiz tıpkı böyle işte! Kendimizde olan o hünerleri örtmüştük, versinler yiyelim, örtsünler yatalım vesselam.

O hârika biz de daha üstün.!

Nasıl?

Madenler gibi işte. İşlenmeyen bir maden bizde çok bol. Yalnız onu işletecek kudret sahibi lazım. Biz çalışmadığımızdan dolayı onlara hayranlık besliyoruz. Ona hayranlık besleyeceğine onu yaratan Allah'a hayran ol. O kudreti veren Allah! Sen Allah'ı unutuyorsun da Allah'ın kullarının hayranı oluyorsun. Ne kadar acayip ne kadar yazık bir şey!

Onun için;

Ve'ttekû'llâhe'llezî ileyhi tuhşerûn.

“Haşr O'nadır.” Buraya geldik, *türce'ûn.*

“Yani O'na rücû edeceğiz.”

Rücû O'nadır, mezarlığa değildir. Mezarlık o rücûun kapısıdır. Nasıl ananın rahmi dünya gelmenin kapısı, mezarlık da âhirete gitmenin kapısıdır. Oradan gidiliyor. Onun için sen mezarlığı [boş bir yer sanma, orası Allah'a dönüş kapısıdır].

Dün bir mecmua geldi bize, Konya'da yapılan bir mecmua. Kabına yapmış bir iskelet. Koca bir iskelet yapmış, insanın iskeletini bir mezar taşına dayamış öyle düşünüyor. Burada altta da; "İşte neticen bu!" diyor.

Netice bundan ibaret! Bir iskelet, mezar taşı duruyor, ağaçlar duruyor, birçok taşlar duruyor fakat insan çürümüş. Bugün iskelet, yarın o iskelet de kayboluyor. Senin kıymet verdiğin bu vücudun iskeleti bugün var yarın yok işte. Sen onun değil seni besleyen ruhunun mahlûkusun sen.

Sen o ruhuna kıymet ver, o ruhunu besle, onunla daima yaşa. Senin o ruhun oraya gittiği vakitte orası senin cennet bahçesi olur. O mezar o zaman senin bir ananın yavrusunu kucakladığı gibi kucaklar. Bir düşmanı kucaklamak başka bir dostu kucaklamak başka. Dostu sıkarsın, o sıkmadan sürur hâsıl olur. Düşmanı sıkarsın, canını çıkarmak için.

تَعَاهَدُوا نِعَالَكُمْ عِنْدَ أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ

*Te'âhedû ni'âleküm inde ebvâbi'l-
mesâcide.*¹²

“Siz pabuçlarınızı caminin kapısında bırakınız.”

O zaman zavallıların başka şeyleri de yok, pabuçlarıyla namaz da kıldıkları olmuş. Pabuçlarıyla namaz kılmak da olmuş, pabuçlarıyla camiye girmek de olmuş. Pabuçlarınızın altına bakın, pislik varsa onları kazıyın, giderin, öyle girin içeriye. Yahut yine pislikli olan ayakkabıyı, içeriye girerken o sular damlar, hele bugünün halılarının üzerine o kış vakitleri mesela kardan, yağmurdan ıslanmış bir ayakkabının tâ buraya getirinceye kadar kim bilir kaç damla suyu akacaktır yere. Bu da bir pistir. O pisiği olan [ayakkabı] camiye de telvis etmeye sebep oluyor.

Onun için;

*Te'âhedû ni'âleküm inde ebvâbi'l-
mesâcide.* “Mescit kapılarına ayakkabılarınızı [bırakınız].”

¹² Abdürrezzak, *Musannef*, I, 388, r. 1515; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 181, r. 7891; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 44, r. 2256; Ali el-Muttakî, *Ken-zu'l-ummâl*, VII, 663, r. 20799; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, III, 192.

Ya böyle güzel naylon içersine koyup önüne koyunuz, veyahut kapının dışarısında, bizim olduğu gibi, pabuçluklara bırakmak suretiyle içersini kirletmeyiniz.

Bu emir, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in.

تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفْصِيًّا
مِنْ قُلُوبِ الرِّجَالِ مِنَ الْإِبِلِ مِنْ عُقْلِهَا

*Te'âhedû'l-Kur'âne, fe-vellezî nefsi bi-yedihî, le-hüve eşeddü tefassiyen min kulûbi'r-ricâli mine'l-ibili min uklihâ.*¹³

Te'âhedû'l-Kur'âne. Kur'ân-ı

Azîmüşşân'a ciddiyetle sarılın. Ona olan ahdinizi ciddiyetle ifâ ediniz.”

Kur'an kimin?

“Bizim kitabımız.” diyoruz.

Soracaklar, kabirde ilk sorgu;

Men rabbüke. “Rabbin kim?”

¹³ Buhârî, "Fedâilü'l-kur'ân", 23, r. 5033; Müslim, "Salâtü'l-müsâfirîn", r. 231; Ahmed b. Hanbel, IV, 397, r. 19546; Ahmed b. Hanbel, IV, 411, r. 19685; Abdürrezzak, *Musannef*, III, 359, r. 5968; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 241, r. 8569; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VI, r. 29992; Bezzâr, *Müsned*, VIII, 165, r. 3188; Ebû Avâne, *Müsned*, II, 455-456, r. 3810; Ebû Avâne, *Müsned*, XIII, 291, r. 7305; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, III, 348, r. 1809; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, II, 322, r. 2104; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, III, 327, r. 3302; Makdisî, *el-Muhtâre*, V, 251, r. 1880.

Burada Rabbisini tanıdıysa, biliyorsa, ona ibâdât u tâati varsa, “Allah!” diyecek tabiiyle. Bunu burada demeyen orada demesine imkân yok. Hoca değil, telkinci değil, top atan fayda etmez. Eğer burada ibadetini yapıyor, Allah’ı tanıdıysa *men rabbüke*. [“Rabbin kim?”] dedikleri vakitte, “Rabbim Allah!” der.

Peygamberin kim?

Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*.

Eğer burada Peygamberini tanıdıysa ve ona ittibâ ediyorsa onu orada demek kolay. Burada tanıyamamışsa, onun sünnetine uymamışsa orada şaşırır kalır.

Allah esirgesin.

Kitabın hangi kitap?

Eğer Kur’an’a burada uyduysa, “Kitabım Kur’ân-ı Azîmüşşân.” diyecek. Eğer kitabına burada uymadıysa, demesine imkân yok.

Kibleyi de soracaklar. E burada kibleye döndüyse [“Kiblem Kâbe.” diyecek.]

Bugün çok ev var kibleyi bilmiyor. Çok ev var kibleyi bilmiyor bugün! İçinde namaz kılan yok ki kible ne taraf ne bilsin.

Bu ne söyleyecek orada?

Onun için;

Te'âhedû'l-Kur'âne. “Siz Kur'an'ı devam ediniz, mülâzemet ediniz, okuyunuz. Okuduktan sonra da onun emirlerine riayet ediniz.”

Kur'an'ın yalnız lafzı değil, asıl işi, canı, onun emirlerine itaattir. Emirlerine itaat etmedikten sonra ne kadar okusanız, sevap alırsınız ama fayda temin etmez.

Fe-vellezî nefsi bi-yedihî. Bu Efendimiz hazretlerinin usûlü vehile yeminleridir. Allah, valla demez Cenâb-ı Peygamber Efendimiz, billahi demez.

Fe-vellezî nefsi bi-yedihî. “Nefsim yed-i kudretinde olan Allahu *celle ve alâ*'ya kasem ederim ki.”

Nefsim yed-i kudretinde olan Allahu *celle ve alâ*'ya kasem ederek söylüyorum ki.

Le-hüve eşeddü tefassiyen min kulûbi'r-ricâli mine'l-ibili min uklihâ. “Kur'an o kadar çabuk kaçır ki, o kadar çabuk sizin içinizden kaybolur ki, bir bağlı deve bağından kurtulduğu vakitte nasıl kaçarsa, bağından kurtulan deve nasıl kaçarsa sizin içinizden de Kur'an böyle kaçır gider.”

Onun için devam ediniz, okuyunuz.

Ben onu ezberledim biliyorum.

Eh ezberledin, biliyorsun ama bakarsın birgün okuyamayacak hâle gelirsın.

Hele bugünkü günahlar bizde onu çabuk unutturuyor. Çünkü kalp kirleniyor, pisleniyor; kalp kirlenince, pislenince onun orada artık muhafazasına meydan kalmıyor.

Onun için daima, daima hafız olanlar her haftada bir kere, beş günde bir kere hatmetmeye mecburdurlar. Hafız değilsen hiç olmazsa günde bir veya iki cüz okumak insan için vazifedir ki ayda bir veya iki hatim edebilsin. Halbuki ne kadar yapabilirsen faydası o kadar çok olur. Çünkü o bir nurdur, nur ne kadar ışık ne kadar fazla olursa faydası o kadar çok olur. Onun için Kur'an okumaktan katiyen çekinmeyiniz.

Ve bugün mesela çok kardeşlerimiz de Kur'an okumasını bilmekten mahrumdurlar. Bu çok ayıp bir şey! Bir insan İngilizceyi öğrenebiliyor, Almancayı öğrenebiliyor, Rusçayı da öğrenebiliyor, İtalyancayı da öğrenebiliyor. Birçok insanlar kaç dil varsa çoğunu belleyebiliyor.

E senin dininin kökü olan kitabı bilmemek kadar acı bir şey var mıdır acaba?

Akşam Almanya'dan bir misafir kardeş geldi. Almanya'da, orada oturuyor, kazancını orada temin ediyor. Çocuklarını Alman mekteplerine veriyor, çocukları Alman mektebinde okuyor. Programın en başında din dersi. Hocaları diyor ki, "Programın başında en birinci din dersi. [Herkes bunu mecbur okuyacak.]" demiş ki bu adam;

"Benim çocuğum dinini biliyor. Onun din dersine ihtiyacı yok."

"Yook! Burada okuyacak bu din dersini. Bu mektepte okunacak bu din dersi. Senin çocuğun biliyor bilmiyor orası bizi alakadar etmez. Fakat bizim programımıza uyacak ve bu dersi okuyacak çocuk."

"E benim çocuğum müslüman, sizin papazlarınızdan olmaz."

"Senin çocuğuna da biz müslüman hoca bulacağız okutacağız." [demişler.]

İki cemaat; Protestan, Katolik varmış. Protestan'a Protestan papazı geliyor, Protestanca ona dinini telkin ediyor. Katolik'e de Katolik hocası gelip Katolikçe ona dinini telkin ediyor.

Bunu çocuk öğrenmek mecburiyetinde ve onların bir de ayrıca bir duaları varmış. Hepsi dua ediyorlar derste. Çocuk gelmiş demiş;

“Baba, herkes dua ediyor ben ne yapayım?”

Demiş, “Oğlum, sen de *Elham* oku.”

Şimdi çocuk oturduğu yerden *Elham* okuyormuş. Hocası olan Alman, “Kalk! Ayakta okunur, oturduğun yerde okunmaz!” demiş.

“Şimde ben *Elham*’ı okuyorum, hep bütün çocuklar dinliyor beni.” diyor.

Allah hidayet versin, tevfik versin.

Onun için Kur’an’ı okumaya, asıl şimdi bunu için çok büyük gayret edeceğiz. Kur’an kursları var, her tarafta pek çok elhamdülillah. Kime gitseniz, “Bana okutuver” deseniz hiç kimse “Ben seni okutamam” diye geri çevirmez, para da istemez. Kur’an okutmasını hepimiz öğretmeye çalışırız. Ben bile bu yaşımdan sonra gelen kim olursa okutmaya çalışırım. Daha yaşlı da olsam yine okutmaya çalışırım. Herkes de böyle okutmaya çalışır, öğretmeye çalışır.

Çokta zor değildir yani. 29 tane harftir, 29 günde mükemmel surette okumasını öğreniriz. En çok 29 gün sürer yani.

Bir harfi insan bir günde bellemez mi?

Bir günde bellediği harfi 29 günde tamam olur. Bir ay. Yalnız Efendimizin dediği gibi devam lazım. Yani ben seni okutayım, sen bir daha yüzüne bakma, olmaz. Okuyacaksın, her gün. Kendi kendine bile okumasını öğrenenler çoktur. Kendi kendine okumasını öğrenenler de çoktur yani yok değildir. Bugün kendi kendine Arapça öğrenen var, kendi kendine Fransızca'yı, İngilizceyi öğrenenler var. Kendi kendine her şeyi öğreniyor insan da Kur'an'ı da elbette zorlanır da öğrenir. Ama zorlanmaya lüzum yok elhamdülillah, memleketimiz gâvur memleketi değil. Her yerde elhamdülillah öğretici çok. Birkaç defa gösteri verdiler miydi söker gider.

تَعَجَّلُوا الْخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي
مَا يُعْرَضُ لَهُ مِنْ مَرَضٍ أَوْ حَاجَةٍ

*Te'accelû'l-hurûce ilâ Mekkete, fe-inne ehadeküm lâ yedrî mâ yurizu lehû min marazin ev hâcetin.*¹⁴

¹⁴ Deylemî, *el-Firdevs*, II, 57, r. 2322; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, V, 16, r. 11851.

Te'accelû'l-hurûce ilâ Mekkete. “Hacca gitmekte acele ediniz.”

Mekke'den murad hac.

“Hacca gitmek için acele edin.” *Fe-inne ehadeküm lâ yedrî mâ ya'rizu lehû min marazin ev hâcetin.* “Bilemezsin ki yarın sana ne olacak? Hasta mı olacaksın, yoksa paralarını başka yere mi harcayacaksın? Muhtaç mı olacaksın? Bilinmez o.”

Onun için kudretin yetti mi, mala da eriştin mi hemen, hemen yapmaya gayret et. Ki bu da farâiz-i ilâhîyeden bir farzdır. Beş vakit namaz nasıl bize farzsa, zekât nasıl farzsa hac da öyle bir farzdır. Bunu yapmakla mükellefiz. Bundaki hikmetleri öğrenmeye, söylemeye de lüzum yok. Allah'ın emri, vesselam.

e. Fitneler: Kalplerin İstilası

Şunu da okuyalım da bitsin inşaallah.

تُعْرَضُ الْفِتْنُ عَلَى الْقُلُوبِ عَرْضَ الْحَصِيرِ عُوْدًا عُوْدًا
فَأَيُّ قَلْبٍ أَشْرَبَهَا نِكْتٍ فِيهِ نِكْتَةٌ سَوْدَاءُ
وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا نِكْتٍ فِيهِ نِكْتَةٌ بَيْضَاءُ

حَتَّىٰ يَصِيرَ الْقَلْبُ أَبْيَضَ مِثْلَ الصَّفَالَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ
مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالْآخِرُ أَسْوَدَ مُرْبَدًّا
كَالْكُوزِ مُجْخِيًّا لَا يَعْرِفُ مَعْرُوفًا وَلَا يُنْكِرُ مُنْكَرًا
إِلَّا مَنْ أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ

*Tu'rezu'l-fitenü ale'l-kulûbi arza'l-hasîri
ûden ûden. Fe-eyyü kalbin üşribehâ nükite
fîhi nüktetün sevdâü, ve eyyü kalbin enkerihâ
nükite fîhi nüktetün beydâü, hattâ yasîre'l-
kalbü ebyada misle's-safâ, lâ tedurruhû fitne-
tün mâ dâmeti's-semâvâtü ve'l-arzu; ve'l-
âharu esvede mürbedden ke'l-kûzi
müchiyyen, lâ ya'rifu ma'rûfen, ve lâ yünkirü
münkeren, illâ men üşribe min hevâhü.*¹⁵

Fitneler tâ dünya kurulduğu, ne zaman kurulduysa, o günden kıyamete kadar bitecek değildir. Bu denizin dalgası gibi bir birini böyle kovalar gider. Fitneler Âdem *aleyhisselam*'dan bugüne kadar böyle bir birini kovalaya kovalaya gider. "Ben bundan kurtulayım

¹⁵ Müslim, "Îmân", r. 231; Ahmed b. Hanbel, V, 386, r. 23280; Ahmed b. Hanbel, V, 405, r. 23440; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIII, 304, r. 5966; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 515, r. 8446; Bezzâr, *Müsned*, VII, 263, r. 2844; Ebû Avâne, *Müsned*, I, 56, r. 143; Deylemî, *el-Firdevs*, V, 480, r. 8822; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XV, 7, r. 4218.

da [biraz rahatlayayım.” dersin,] denizin dalgası bir müddet kesilir ama arkasından takip eder, o kesilişin kıymeti yoktur.

Tu'rezu'l-fitenü ale'l-kulûbi. “Onun için fitneler daima kulûb, kalplerin üzerine böyle yağmur gibi akmaktadırlar.” *Arza'l-hasîri ûden ûden.* “Nasıl bir zembil, bir hasır dokurlarken teker teker o hasır hatlarını koyuyor, ona bir vuruyor sıkıştırıyor. Sonra bir tane daha koyuyor bir daha sıkıştırıyor. Derken böyle böyle hasır yahut zembil meydana geliyor. Bu fitneler de böyle birer birer birer gelerekten sizin kalplerinizi istilâ eder, hasırın meydana geldiği gibi içinizi örter.”

İçiniz örtüldükten sonra artık dış ile alanınız kesilir. Vaaz etmiş kimin umrunda, nasihat etmiş kimin umrunda. Girmiyor içeriye, kapalı. Kapandı içerisi. İşte buna rân diyorlar, kasâvet diyorlar.

Su gayet güzel ama donunca?

So donunca buz oluyor, taş gibi oluyor artık ona parmağını sokamazsın. Sokamazsın! İşte o kalpler de kasâvet dolayısıyla taş gibi katılaşıyor. Katılaştıktan sonra artık ondan fayda beklenmiyor. Hasırların böyle örüldüğü

gibi teker teker, teker teker en nihayetinde istilâ ediyor.

Fe-eyyü kalbin. “Herhangi bir kalp ki.”

O gözünün önünde Cenâb-ı Hakk’ın ism-i celâli olan “Allah” ismini nurdan kalem ile yazmamış alnına. Nurdan kalem ile gözünün önüne, hayâline onu yazmamış.

Üşribühâ. “Fakat bu fitneleri o yazısız olan adam içer.”

Su damlalarının boğazından geçtiği gibi onu emer o.

Nükite fîhi nüktetün sevdâü. “O damlacıklar orada simsiyah bir hâl alır.”

Ufak ufak noktalarla orası dolar.

Ve eyyü kalbin. “Her hangi bir kalp ki.”

Enkerekâ. “O fitneleri inkâr ediyor, o fitnelere yanaşmıyor, o fitnelere sokulmuyor.”

Fitnelerden uzak kalıyor. Dinimde bu benim yoktur diyor, haramdır diyor. günahdır diyor kaçıyor onlardan.

Nükite fîhi nüktetün beydâü. “Orada da beyaz bir nur hâsıl olur.”

Ötekin de siyah bunda da beyaz nokta.

Hattâ yasîre’l-kalbü ebyada mislü’s-safâ.

“Gayet beyaz taşlar ve mermerler, onlar gibi böyle bembeyaz olur.” *Lâ tedurruhû fitnetün.*

“Ondan sonra ona hiçbir fitne zarar vermez.”
Mâ dâmeti’s-semâvâtü ve’l-arzu. “Yer gök durduğu müddetçe.”

Yer ve gök durduğu müddetçe artık ona fitne zarar vermez. Çünkü içerisi nurlanmış, parlamış, Allah'ın huzurunda daima, hayâlinde Allah, gönlünde Allah, dilinde Allah. Artık ona fitne ne yapsın ya! Yer gök durduğu müddetçe ona fitne zarar vermez.

Ve’l-âharu esvede. “Öteki ki ism ile kararmaya başladı o kararma dolayısıyla.” *Mü-rebbiden ke’l-kûzi müchiyyen ev müchiyen.* “Mürebbit, ters döndürülmüş kap.”

Bardak kase ters dönmüş, binâenaleyh içine bir şey koymanın imkânı yok artık, ters, ne koysan olmaz.

Lâ ya’rifu ma’rûfen. “Bu emr-i mâruf denilen hayırlardan hiçbir hayır bilmez ve tanımaz.”

Bu neden?

Kalbi ters dönmüş artık. Ters döndüğünden dolayı hiçbir hayrı tanımaz.

Ve lâ yünkirü münkeren. “Hiçbir münkeri de geri çevirmez.”

Bu gûnahtır, bu ayıptır, bu müslümana yakışmaz demez; “Avrupalı yapıyor ya, biz de yapacağız!” der. Hanımı koltuğunun altına alır çarşı pazar dolaşır. Çünkü [ona göre bunu yapmak] münker değil.

İllâ men üşribe min hevâhü. “Bu onun yamukluğundan, mizacından dolayı bu fitneleri içmiştir, o fitneler onun içersini kapkara yapmıştır. O kapkara olan fitneler dolayısıyla artık hakkı ve hakîkatı görececek bir hâli yoktur.”

Der ki beyaza, “Bu kara yahu!”

Ya kardeş bu beyaz ya.!

Neresi beyaz ya, kapkara bak!

Bunun beyaz olduğunu anlatamazsın. Çünkü hakka hak demiyor, hakka bâtıl diyenin [hâli] beyazla karayı fark edememesinden daha fenadır.

Beyazla karayı kör bile tanır ama bu o körden de kör, hak ile bâtılı fark edemiyor. Hakka bâtıl diyor, bâtıla da hak diyor.

Bu budur.

Bir tanecik daha okuyuvereyim;

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ عَلَى اللَّهِ
وَتُعْرَضُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَعَلَى الْأَبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ

الْجُمُعَةِ فَيَفْرَحُونَ بِحَسَنَاتِهِمْ وَيَزِدَادُ وُجُوهُهُمْ
بَيَاضًا وَإِشْرَاقًا فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُؤْذُوا مَوْتَاكُمْ

*Tu'razu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi ale'llâhi, ve tu'razu ale'l-enbiyâi ve ale'l-âbâi ve'l-ümmehâtih yevme'l-cumu'ati, fe-yefrehûne bi-hasenâtihim, ve yezdâdü vücühüm beyâzan ve işrâkan. Fe'ttekû'llâhe ve lâ tü'zû mevtâküm.*¹⁶

Tu'razu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi ale'llâhi. “Bütün ameller her gün Cenâb-ı Hakk'a arz olunmakla beraber, bu pazartesi ve perşembenin de ayrıca bir hususiyeti var. Ayrıca bir hususiyeti var, O gün de ayrıca ameller Allah'a arz olunuyor.” *Ve tu'razu ale'l-enbiyâi.* “Peygamberlere de arz olunuyor.” *Ve ale'l-âbâi ve'l-ümmehâtih.* “Babalara ve annelere de arz olunuyor.”

Oğlunun işte bu pazartesinden pazartesiye kadar, perşembeden perşembeye kadar yaptıklarına bak. Bu senin oğlun işte. Hani bıraktın dünyada. O senin oğlunun yaptığı hünerlerine bak, diye onlara da arz olunuyor.

¹⁶ Hakîm et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-usûl*, II, 260, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XVI, 469, r. 45493.

Ve onlara da *yevme'l-cumu'ati*. “Cuma günü arz olunuyor.”

Pazartesi Perşembe Allah'a, Cuma günü de enbiyâlarla analara ve babalara arz olunuyor.

Peygamber ne kadar büyük üzüntü duyuyor. Biliyor, ümmeti *lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah* demiş ama ne kadar çirkin hareketleri var. Üzülüyor tabii Peygamber. Af-fımızı istese de yine üzülüyor. Ana baba görüyor tabii; “Aa, benim bıraktığım oğlum, bak bu kadarda mal mülk bıraktım ona, onlara bak şu keratanın yaptıklarına! Keşke bırakmaz olsaydım!” Kim bilir neler diyor.

Fe-yefrehûne bi-hasenâtihim. “Şimdi bakıyor ki namaz, oruç, ibadet, sadaka, ooo defterde bol.”

“Oh yâ Rabbi! Çok şükür. İyi bir evlat bırakmışım da. Bak defterini nelerle doldurmuş. Ne güzel maşaallah. Seviniyor.”

Ve yezdâdü vücûhühüm beyâzan ve işrâkan. “Aynı zamanda da yüzünün nuru beyazlığı artıyor. Artıyor sevinçten.”
Fe'ttekû'llâhe ve lâ tü'zû mevtâküm. “Ey insanlar! Allah'tan korkunuz da ana ve babalarınıza ezâ etmeyin.”

Anan baban öldü gitti ama senin hareketâtından haberdar. Arz olunuyor her gün. Onlara ezâ etmeyiniz. Nasıl hayattayken onlara ezâ vebal ise, onlar âhirete göçtükten sonra da yapacağınız günahlar onlara yine ezâdır.

Halbuki hepimiz anne ve babalarımıza hürmet ve saygıyla mükellefiz. Anamız ne olursa olsun, iyi kötü. Demek ki bizi dünyaya o getirmiştir, o babamız da bizi bakmıştır. On dan dolayı biz onlara daima hürmetkârız. Öldükten sonra yine böyle.

Fe'ttekû'llâhe ve lâ tü'zû mevtâküm.
“Allah'tan korkunuz da mevtâlarınıza eziyet etmeyiniz.”

Allah cümlemizi affetsin. Tevfikâtı samadaniyesine mazhar eylesin. Cenâb-ı Hakk'ın emirlerini tutup nehiyelerinden, yasaklarından kaçınan, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine elden geldiği kadar cân u başla kabul eden, onları ifâ etmeye çalışan sevgili kulların arasına cümlemizi kabul buyursun.

Lillahil-Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

